

Ümumi qabiliyyət testi

Təlimat

Qarşınızdakı imtahan testinin elektron bukletidir.

Test iki – verbal və riyaziyyat – hissədən ibarətdir.

Hər hissəsi 40 tapşırıqdan ibarətdir. Hər tapşırığın ehtimal olunan dörd və ya beş cavabı vardır. Onlardan ancaq biri düzgündür.

Testin hər hissəsini işləmək üçün sizə 1 saat 35 dəqiqə vaxt verilir.

Hər bir tapşırığın təlimatını diqqətlə oxuyun, tapşırığı yerinə yetirmək üçün nə tələb olunduğunu yaxşı düşünün və sonra savabı seçin və yazın.

Testin maksimal xalı – 80-dır.

Uğurlar arzulayırıq!

Verbal hissə

Analogiyalar

Bu cür tapşırıqlarda tünd şriflə göstərilmiş iki söz (başlanğıc cütlük) verilmişdir. Onların mənalari arasında müəyyən nisbət vardır. Onların ətrafında verilmiş sözlərdən ehtimal olunan cavablardan bir variantı elə uyğunlaşdırın ki, sözlərin mənalari arasındakı nisbət başlanğıc cütlükdə mövcud olan nisbətə uyğun gəlsin (analoji olsun).

1. İnkoqnito : anonim

Standart :

- (a) Cüzi
- (b) Minimal
- (c) İlkin
- (ç) Mürəkkəb
- (d) Tipik

2. Meydan : Sahə

Üfüq :

- (a) Küre
- (b) Areal
- (c) Aləm
- (ç) Həcm
- (d) Mənzərə

3. Rentgen : diaqnostika

Preparat :

- (a) Antibiotik
- (b) Resept
- (c) Terapiya
- (ç) Əməliyyat
- (d) İnieksiya

:

4. Cədvəl : qrafa

Jurnal :

- (a) Məlumat
- (b) Rubrika
- (c) Mətbuat
- (ç) Tiraj
- (d) Məzmun

5. Dağ : vulkanik

- (a) Yoluxucu
- (b) Epidemik
- (c) Zəhərləyici
- (ç) Virus
- (d) İmmunik

İnfeksiya :

6. Ləpələnir : dalğa

Çisələyir :

- (a) Bulud
- (b) Duman
- (c) Su
- (ç) Axın
- (d) Damcı

Cümlələrin tamamlanması

Elə cümlələr verilmişdir ki, onlarda bir neçə söz buraxılmışdır. Buraxılmış sözlər cümlədə xətlərlə göstərilmişdir. Bir xətdə bəzən bir söz, bəzən isə bir neçə söz nəzərdə tutulur.

Ehtimal olunan cavabların hər variantı sözlər qrupunu əhatə edir, onun hissələri bir-birindən aşağı əyilmiş xətlərlə (/) müəyyən edilmişdir. Cavabın elə variantını seçin ki, onun hər hissəsinin ardıcılıqla düzülməsi müvafiq buraxılmış yerlərdə fikir etibarı ilə düzgün cümlə versin.

7. Yazıçı K. Luis öz həmkarlarına məsləhət görürdü: Yazı yazarkən həddindən artıq ----- ifadələrdən istifadə etməyin. Harada ----- , orada ----- dem yin; c nki ----- bir şey barədə danışmaq istədikdə, münasib söz tapa bilm zsınız.

- (a) Kəskin / sadəcə olaraq “hədsiz”i nəzərdə tutursunuzsa / “ ox” / hədsiz hesab etmədiyiniz
- (b) Yum aldılmı  / “hədsiz” demək istəyirsinizsə / “ ox” / həqiqətən hədsiz olan
- (c) Kəskin / sadəcə olaraq “ ox”u nəzərdə tutursunuzsa / “hədsiz” / həqiqətən hədsiz olan
- ( ) Yum aldılmı  / “ ox” demək istəyirsinizsə / “hədsiz” / hədsiz hesab etmədiyiniz

8. Bizim fikirlərimiz tez-tez ----- yerə yönəlir, – bizim bədbəxtliyimizin əsl səbəbi budur. Bu nə ömrü gödək axmaqlıqdır. İnsan kimi az yaşayan varlıq daim ----- baxmalı, ----- və inanılacaq bu günü ----- .

- (a) heç vaxt olmadığımız / uzaq gələcəyə doğru / nadir hallarda həyata keçirilməli / saymamalıdır
- (b) nə zamansa bir vaxt olacağımız / uzaq keçmişə / nə vaxtsa həyata keçirilməli / saymalıdır
- (c) nə vaxtsa olduğumuz / uzaq keçmişə / nadir hallarda həyata keçirilməli / saymamalıdır
- (ç) heç vaxt olmadığımız / uzaq gələcəyə doğru / nə vaxtsa həyata keçirilməli / saymalıdır

9. Bu ----- mümkün deyildir, ----- onun düzgünlüyünü ----- və digər, alternativ baxışın formalaşmasına ----- .

- (a) fikirdən imtina etmək / çünki bu cür çətin tapılan faktlar / təsdiqləyəcək / imkan yaradacaq
- (b) fikri bölüşmək / ancaq belə faktların əldə edilməsi / təsdiqləyəcək / səbəb olacaq
- (c) fikri bölüşmək / bugünədək bu cür faktların təsdiqlənməməsinə baxmayaraq / şübhə altında qoyur / imkan yaratmır
- (ç) fikirdən imtina etmək / çünki bu günədək təsdiqlənməmiş bu cür faktlar / şübhə altında qoyacaq / səbəb olacaq

10. Britaniyanın psixoloji ictimaiyyətinin etika məcəlləsinə əsasən, tədqiqatın məqsədləri barədə ----- . ----- tədqiqatın əsl məqsədini ----- etmədən psixi prosesi öyrənmək ----- ona aldatmaq ----- .

- (a) tədqiqatçı imkan olduqda bütün respondentlərə məlumat verməlidir / Ancaq / ört-basdır / mümkün olmadıqda / qadağan edilmir
- (b) tədqiqatçı bütün respondentlərə məlumat verməyə borclu deyildir / Müvafiq olaraq, / ört-basdır / mümkün olmadıqda / qadağan edilir
- (c) tədqiqatçı imkan olduqda bütün respondentlərə məlumat verməlidir / Müvafiq olaraq, / aşkar / mümkündür, ancaq / qadağan edilir
- (ç) tədqiqatçı bütün respondentlərə məlumat verməyə borclu deyildir / Ancaq / aşkar / mümkündür, / qadağan edilmir

Məntiq

Bu cür tapşırıqlarda ilkin göstəricilər və çıxarılmalı nəticələr baxımından bir-birindən fərqlənir. Buna görə də hər tapşırıqda olan suala xüsusi diqqət yetirin və verilən variantlardan müvafiq cavabı seçin.

Göstəricilərin çertyoj yaxud diaqram formasında təsviri bəzi suallara cavab verilməsini asanlaşdırar.

11. Anna, Eka, David, Niko, Tea və Levan dostdurlar. Hər birinin müxtəlif yaşı vardır. Eyni zamanda məlumdur:

- Anna Teadan böyük və Nikodan kiçikdir.
- Levan Nikodan böyükdür.
- Ən kiçiyi oğlan, ən böyüyü qızıdır.

Uşaqlardan yaş artımı üzrə bir sıraya düzülmələrini (kiçikdən böyüyə doğru) xahiş etdilər. Aşağıda sadalananlardan bu sıra hansında təqdim olunmuşdur?

(a) Levan, Eka, Tea, Anna, Niko, David

(b) David, Tea, Anna, Levan, Niko, Eka

(c) Levan, Eka, Tea, Anna, David, Niko

(ç) David, Tea, Anna, Niko, Levan, Eka

(d) Tea, David, Anna, Niko, Levan, Eka

12. Müddəalar verilmişdir:

- Bəzi adamlar ağıllıdırlar.
- Hər bir ağıllı adam təvazökarlıq qaydalarına əməl edir.

*Əgər verilən müddəalar doğrudursa, aşağıda sadalananlardan hansı müddəa **hökmən səhvdir**?*

- (a) Təvazökarlıq qaydalarına əməl edən bəzi adamlar ağıllı deyildirlər.
- (b) Təvazökarlıq qaydalarına əməl etməyən bəzi adamlar ağıllı deyildirlər.
- (c) Təvazökarlıq qaydalarına əməl etməyən heç bir insan ağıllı deyildir.
- (ç) Təvazökarlıq qaydalarına əməl edən bəzi adamlar ağıllıdırlar.
- (d) Təvazökarlıq qaydalarına əməl edən hər bir insan ağıllı deyildir.

13. Kvadrat meydanın bucaqlarında dörd müxtəlif bina vardır. Onlardan birində bank, birində teatr, birində supermarket, birində isə aptek yerləşir. Məlumdur:

- Bankın binası aptekin binasından daha alçaqdır.
- Supermarketin binası teatrın binasında daha hündürdür.
- Bank bütün alçaq binalarla müqayisədə diaqonal yerləşmişdir.

*Aşağıda sadalananlardan hansı **hökmən düzgündür**?*

- (a) Supermarketin binası aptekin binasından daha hündürdür.
- (b) Supermarketin binası teatrın binası ilə müqayisədə diaqonal yerləşmişdir.
- (c) Supermarketin binası aptekin binası ilə müqayisədə diaqonal yerləşmişdir.
- (ç) Supermarketin binası bankın binasından daha hündürdür.
- (d) Supermarketin binası hamısından hündürdür.

14. Məlum olduğu kimi, köçəri quşların əksəriyyəti cənuba doğru gecə uçur. Bir fərziyyəyə əsasən, bu onunla izah edilir ki, gecələr səmada daha çox istiqamət (naviqasiya) nişanları vardır.

*Aşağıda sadalananlardan hansı bu fikri **şübhə altında qoyur**?*

- (a) Quşlar gecə uçarkən bir qayda olaraq ulduzların düzülüşü ilə istiqamət tapırlar.
- (b) Köçənə qədər quşlar sutka ərzində daim qidalanır, gecə dayanmadan uçmaq üçün hazırlaşırlar.
- (c) Gecə uçan quşlar arasında uçuş zamanı ayın səmada yerləşməsi ilə istiqaməti asan tapan quşlar üstünlük təşkil edirlər.
- (ç) Səmada istiqaməti tapmaq üçün quşlar polyar işıqdan, yerin maqnit sahəsindən və istənilən zaman görmək mümkün olan digər siqnallardan istifadə edirlər.
- (d) Gecə uçan quşlardan fərqli olaraq gündüz uçan quşlar arabit dincəlmək və bir qayda olaraq dincəlmək üçün qida ilə zəngin yerləri seçirlər.

Oxunmuş mətnin düşünülməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilən mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırma bilərsiniz.

i Əgər Cənubi Amerikanın tropik meşəsinə səyahətə getsəniz və Manakini görsəniz bəlkə də musiqili tamaşanın iştirakçısı olarsınız. Balaca Manakin öz qanadları ilə “mahni oxuyur”. Bu quşun qırx məşhur növü bədənlərinin hərəkəti ilə təxminən yarım musiqi yaradır. Erkəklər dişiləri cəlb etmək üçün möcüzəvi manevrlər edirlər: sürətlə uçar, fırlanır, mayallaq aşır, geriye doğru sürüşürlər (Bu Maykl Ceksonun - “Ayda gəzinti” – moonwalk rəqs üslubuna çox oxşayır). Alimlər yalnız indi Manakinin bu qəribə, kompleks və mənzerəli hərəkətlərinin təkamülünü öyrənməyə başlamışlar.

ii Çarlz Darvin 1871-ci ildə Manakin haqqında yazırdı: “Manakinlərin səslərinin müxtəlifliyini qeyd etmək lazımdır. Maraqlıdır, onlar bu səsləri nə məqsədlə çıxarırlar. Bizim fikrimizcə, bu hərəkət reproduktiv funksiyalarla əlaqədardır”. Lakin “musiqili səslərin”

çıxarılması mexanizminin izahına bir əsrdən artıq vaxt lazım gəlmişdir. Manakin Kolumbiyada və Ekvadorda yaşayır. Onun özünəməxsusluqlarını cəmi bir neçə alim öyrənmişdir. Erkək Manakinin sirrini Korneli universitetinin ornitoloqu Kim Bostvik açmışdır.

Ananın qəlbini ələ almaq ümidi ilə Manakin kəskin səslər buraxmaq üçün öz lələklərindən istifadə edir. Alimlər səs yaratmaq mənbəyinin qanadlar olduğunu bilirdilər, lakin bu prosesin mexanizmini dəqiq müəyyən edə bilmirdilər. Məsələn aydınlaşdırmaq üçün Bostvik quşun hərəkətlərini saniyədə min kadr çəkən videokameraya yazdı. Bu standart kameralardan otuz dəfə sürətlidir. Bostvik ləngidilmiş videoyazının ayrı-ayrı kadrlarının təhlilini ixtiraya gətirib çıxardı: quş qanadlarını saniyədə 107 dəfə bir-birinə vururdu.

Laboratoriyada Manakinin lələklərini yoxlayarkən Bostvik hər qanadda yeddi bucağı olan xüsusi lələk gördü. Zərbə zamanı

Suallara keçid: [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#)

(dişli) lələklərdən biri dişli lələklərə sürtünür, plektrumabənzər* hərəkətlə heyrətamiz dərəcədə yüksək tezlikli səs – saniyədə 1500 Herts buraxır. Bunun nəticəsində skripkanın səsinə bənzər səs eşidilir. Dünyada 10000-dən artıq quş növü mövcuddur, lakin bədənin hissələrini bir-birinə sürtməklə bu cür səsi heç bir quş buraxmır. Bu baxımdan cırcıramaların səsinə öyrənmək maraqlıdır, onların bəzi növləri də bu cür hərəkətlə səciyyəvidir.

v Göründüyü kimi Manakinin bu hərəkətini müəyyən edən amil sümüklərin möhkəmliyidir. Bostvik və onun

*Plektrum - (eyni mediator) – Balaca nazik lövhədir, onun vasitəsilə bəzi simli çalğı alətlərində, məsələn gitarada çalılırlar.

Suallara keçid: [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#)

həmkarları Manakinin qanadlarını kompüter tomoqrafiyası vasitəsilə öyrəndilər və müəyyən etdilər ki, onun qanadının sümükləri qeyri-adi bərkliyi ilə fərqlənir. Onlardan fərqli olaraq, quşların əksəriyyətinin kar (lüləli) sümükləri vardır ki, onlar uçarkən çəkələrini yüngülləşdirir. Bostvik deyir ki, Manakinin ağır sümükləri vardır, ehtimala görə iri lələkləri zərbə hərəkətlərini həyata keçirmək üçün inkişaf etmişdir. Ancaq o doqquz yaxud on santimetrlik quşun bu ağırlıqla necə uça bildiyini öyrənmək istəyir ki, bu da təsəvvürəgəlməz enerji və fiziki yük tələb edir. Ancaq bu artıq Manakinin digər, hələ də məlum olmayan sirridir.

15. Mətnədə Manakinin bir xüsusiyyəti Maykl Ceksonun yaradıcılığının konkret elementlərinin hansı nişanəsi ilə əlaqədardır?

- (a) Balaca Manakin öz qanadları ilə Maykl Ceksonun oxuduğu kimi oxuyur.
- (b) Manakin tropik meşədə elə tamaşa aparır ki, sanki onu Maykl Cekson aparırdı.
- (c) Manakin Maykl Ceksonun mahnı oxuyarkən hərəkət etdiyi – sanki geri gedərək “rəqs edir”.
- (ç) Manakinin hərəkəti Maykl Ceksonun rəqsi kimi qəribə, kompleks və baxımlı idi.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

16. Çarlz Darvin diqqəti Manakinin hansı hərəkətinə cəlb edirdi?

- (a) Manakinin təyinatı alimlər üçün naməlum olan səslər buraxmasına.
- (b) Erkək Manakinlərin dişiləri cəlb etdikləri möcüzəvi səslər buraxmağına.
- (c) Manakinin mexanizminin Darvin üçün məlum olan “musiqili səslər” buraxmağına.
- (ç) Manakinin qəribə maneərlərinə, fırlanmasına yaxud mayallaq aşmasına, - Manakin bununla musiqili tamaşa verir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

17. Kim Bostvik standart kameralardan fərqlənən videokameranın köməyi ilə müəyyən etdi ki:

- (a) Manakinin buraxdığı müxtəlif səslərin mənbəyi qanadlardır.
- (b) Manakin kəskin səslər çıxarmaq üçün dişli lələkdən istifadə edir.
- (c) Manakin qanadlarını alimlərin təsəvvür etdiklərindən daha tez-tez bir-birinə vurur.
- (ç) Manakini qanadlarını bir-birinə səs-küylə vurur, bu bəlkə də reproduktiv məqsədlər güdür.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

18. Mətndəki plektrum epizodunun nə kimi funksiyası vardır?

- (a) Manakinin qanadlarla “mahnı” mexanizmi daha baxımlıdır.
- (b) Manakin tərəfindən bucaqlı lələklərlə buraxılan səsin yüksək tezliyini qeyd etmək təmin edir.
- (c) Manakinin mənzərəli hərəkət mexanizmini daha baxımlı edir.
- (ç) Geriyə sürüşmə zamanı bucaqlı lələklərinin təyinatını göstərir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

19. Cırcıramanın özünəməxsusluqları barədə informasiyanı oxuyun:

I - Cırcıramanın bir növü *Grillotalpa vinae* imalə formalı yuva qazmaq üçün qabaq ayaqlarından istifadə edir. Sonra yuvada gizlənir və elə səslər buraxır ki, adamlar onu 600 metr uzaqdan da eşidə bilirlər. 1 metr dərinliyində qazılmış yuva mikrofon funksiyası daşıyır və səsi 30% gücləndirir.

II – Cırcıramanın səs buraxma “aləti” qanadlarıdır: dişli qanad ikinci qanada sürtünür və nəticədə cırcıramanın səsi eşidilir. Təxminən bizim barmaqlarımızı darağın dişlərinə sürtdüyümüz kimi səs eşidilir. Erkəyin gecə cırıltısı potensial partnyor üçün və eyni zamanda rəqib üçün xəbərdarlıqdır.

Mətnə təsvir edilmiş bu iki informasiya və Manakinin özünəməxsusluğu arasında nə kimi istiqamət vardır?

- (a) I informasiyada yalnız səs gücləndirmə mexanizmi təsvir edilmişdir, ancaq səs vermə mexanizminin Manakinin “mahnısının” analogiyası olduğu istisna deyildir; II isə açıq-aşkar analogi prosesi təsvir edir.
- (b) Analogi proses haqqında I informasiya bizə işarə edir – buraxılan səs uzaqdan eşidilir; II təsvir edilmiş hərəkət isə analogi deyildir, çünki burada söhbət cırcıramanın rəqiblərinə xəbərdarlığından gedir.
- (c) Hər iki informasiya Manakinin analogi hərəkətinin icra mexanizminə aiddir; ancaq I halda bu hərəkət ayaqla, II halda isə dişli qanadlarla həyata keçirilir.
- (ç) İnformasiyalardan heç biri bizə Manakinin hərəkətlərinin analogi mənzərəsini təklif etmir; I-də həşərat tərəfindən buraxılmış səsin gücləndirmə mexanizmi; II-də isə səs buraxılmasının müxtəlif təyinatı göstərilir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

20. Manakinin hərəkət mexanizmi təkamül kəsiyində hansı abzasda müzakirə olunmuşdur?

- (a) II abzasda – burada söhbət təkamül nəzəriyyəsini formalaşdırmış, növlərin təbii seçimi haqqında təlimi yaratmış Darvindən gedir.
- (b) III abzasda – burada söhbət Manakinin Bostvikin öyrəndiyi hərəkətlərin təhlilinin nəticələrindən gedir; Bostvik isə təkamül nəzəriyyəsinin davamçısıdır.
- (c) IV abzasda – burada söhbət ornitofauna rəngarəngliyindən gedir ki, bu da təbii seçimin nəticəsi olmalıdır.
- (ç) V abzasda – burada söhbət Manakinin qeyri-adi, möhkəm və ağır qanadlarının yaranmasının səbəbindən gedir ki, bu da onu lüləli sümükləri olan quşlardan fərqləndirir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

Analogiyalar

Bu cür tapşırıqlarda tünd şriflə göstərilmiş iki söz (başlanğıc hissə) verilmişdir. Bu nisbət necə olduğunu müəyyən edin.

Ehtimal olunan cavabların hər variantında həmçinin mənaca bir-biri ilə əlaqədar olan sözlər cütliyü verilmişdir. Onlardan sözlərin mənaları arasındakı nisbət başlanğıc cütlükdə mövcud olan nisbətə uyğundur (analojidir). Cavabı seçərkən cütlüklərdəki sözlərin ardıcillığını nəzərə alın.

21. Boru : Qan damarı

- (a) Nüvə : hüceyrə
- (b) Limfa : vəzi
- (c) Kəllə : Yarımkürə
- (ç) Ox : onurğa
- (d) Ləpə : ürək

22. Bürç : ulduz

- (a) Çınqıllı sahil : daş
- (b) Xiyaban : yol
- (c) Parter : yarus
- (ç) Sütunlar : tağ
- (d) Arxipelaq : ada

23. Kərtənkələ : rəqenerasiya

- (a) Sərçə : mühacirət
- (b) Qaranquş : konservasiya
- (c) Tutuquşu : təqlid
- (ç) Pinqvin : inkubasiya
- (d) Arxeofteriks : adaptasiya

24. Nə vaxt : bəzən

- (a) Kim : heç kim
- (b) Haradan : harayadək
- (c) Harada : hər yerdə
- (ç) Nə cür : bu cür
- (d) Neçə : bir neçə

25. Hərəkət : pantomima

- (a) Rəng : rəngkarlıq
- (b) Mövzu : tematika
- (c) Səhnə : ssenari
- (ç) Lent : plastinka
- (d) Klaviş : Klaviatura

26. Sürüşmə : yağıntılar

- (a) Günəş : quraqlıq
- (b) Qar yığını : külək
- (c) Zəlzələ : Yerin qabığı
- (ç) Tornado : toz
- (d) Vulkan : krater

Cümlələrin doldurulması

Elə cümlələr verilmişdir ki, onlarda bir neçə söz buraxılmışdır. Buraxılmış sözlər cümlədə xətlərlə göstərilmişdir. Bir xətdə bəzən bir söz, bəzən isə bir neçə söz nəzərdə tutulur.

Ehtimal olunan cavabların hər variantı sözlər qrupunu əhatə edir, onun hissələri bir-birindən aşağı əyilmiş xətlərlə (/) müəyyən edilmişdir. Cavabın elə variantını seçin ki, onun hər hissəsinin ardıcılıqla düzülməsi müvafiq buraxılmış yerlərdə fikir etibarı ilə düzgün cümlə versin.

27. Müəllif öz kitabını paradokslar üzərində qurur. Məsələn, kitabın fəsilərindən birində o, sağlam fikrin düşündüyü kimi, rəqabətin sülhü ----- təsdiq edir. ----- , onun fikrincə, rəqabət elə bir ----- , sülhün qorunmasına və sosial birliyin qorunub saxlanmasına ----- .

- (a) təhdid etmədiyini / Buna baxmayaraq / amil deyildir ki / mane olur
- (b) doğurdan da təhdid etdiyini / Beləliklə / amildir ki / imkan yaratmır
- (c) doğurdan da təhdid etdiyini / Beləliklə / amil deyildir ki / mane olur
- (ç) təhdid etmədiyini / Əksinə / amildir ki / imkan yaradır

28. Elm əvvəlki nəsillərin böyük müəllimlərinin ----- nə dərəcədə ----- bizə öyrədir; o bizi öyrədir ki, ----- borcluyuq. Əlavə də edə bilərik ki, elm elə bir inam yaradır ki, ----- .

- (a) səhvsizliyə inamının / faydalı olduğunu / ekspertin fikrini sonundək nəzərə almağa / heç bir ekspert səhvsiz deyildir
- (b) səhvsizliyə şübhə etmənin / təhlükə gözlədiyini / ekspertlərin fikrini diqqətlə yoxlamağa / bütün ekspertlər səhvsizdirlər
- (c) səhvsizliyə şübhə etmənin / faydalı olduğunu / ekspertlərin fikrini qeyd-şərtsiz razılaşmağa / bütün ekspertlər səhvsizdirlər
- (ç) səhvsizliyə inamının / təhlükə gözlədiyini / ekspertin fikrini şübhə altında qoymağa / heç bir ekspert səhvsiz deyildir

29. Subyekt və “ekoloji” aləm, ----- bir-birini ----- və fiziki aləmin mövcudluğunun dərkətmə subyektini ----- onların bir-birindən ayrılıqda müzakirəsi ----- .

- (a) fiziki aləm kimi / tamamlayırlar / olub-olmamasından asılı olaraq / ağılaşmazdır
- (b) fiziki aləmdən fərqli olaraq / tamamlayırlar / olub-olmamasından asılı olmayaraq / ağılaşmazdır
- (c) fiziki aləm kimi / tamamlamırlar / olub-olmamasından asılı olaraq / tamamilə mümkündür
- (ç) fiziki aləmdən fərqli olaraq / tamamlamırlar / olub-olmamasından asılı olmayaraq / tamamilə mümkündür

30. ----- hər hansı şeydən ----- daha qəribədir. Biz gündəlik həyatda banal sayılan ----- . Böyük şəhərin üstündən uçub gedə və onun evlərinə sakitcə girə bilsəydik, bu cür qəribə hadisəni, hadisələrin qəribə zəncirlərini aşkara çıxarsaydıq, ----- , öz qayda və prinsipləri ilə tamamilə ----- .

- (a) İnsanın uydurduğu / həyat / bütün şeylərə romanlarda tez-tez rast gəlirik / həyati vəziyyətlərin əksəriyyəti / rəngsiz və maraqsız görünərdi
- (b) İnsanın uydurduğu / həyat / şeyləri təsəvvürümüzdə gətirməyə cürət edə bilmərik / bütün bədii ədəbiyyat / rəngsiz və maraqsız görünərdi
- (c) Həyatda baş verə bilən / insan fantaziyası ilə yaranmış aləm / şeyləri romanlarda aşkar etməyə cürət də edə bilmərik / bütün bədii ədəbiyyat / qeyri-adi və izah edilməz görünərdi
- (ç) Həyatda baş verə bilən / insan fantaziyası ilə yaranmış aləm / bütün şeyləri təsəvvür etməkdə çətinlik çəkmərik / həyati vəziyyətlərin əksəriyyəti / təsəvvürəgəlməz və izah edilməz görünərdi

Məntiq

Bu cür tapşırıqlarda ilkin göstəricilər və çıxarılmalı nəticələr baxımından bir-birindən fərqlənir. Buna görə də hər tapşırıqda olan suala xüsusi diqqət yetirin və verilən variantlardan müvafiq cavabı seçin.

Göstəricilərin çertyoj yaxud diaqram formasında təsviri bəzi suallara cavab verilməsini asanlaşdırar.

31. Müddəalar verilir:

- Mənim çoxlu dostlarım və çoxlu sinif yoldaşlarım var.
- Mənim bəzi dostlarım skripkada çala bilir.
- Mənim sinif yoldaşlarımdan heç biri skripkada çala bilmir.

*Əgər verilən müddəalar düzgündürsə, aşağıda sadalananlardan hansı müddəa **hökmən səhvdir**?*

- (a) Mənim bütün sinif yoldaşlarımdan mənim dostumdur.
- (b) Mənim bütün dostlarım mənim sinif yoldaşlarımdır.
- (c) Mənim elə dostlarım vardır ki, mənim sinif yoldaşlarım deyildirlər.
- (ç) Mənim elə dostlarım vardır ki, mənim sinif yoldaşlarımdır.
- (d) Mənim sinif yoldaşlarım olmayan dostlarım yoxdur.

32. Dostlar şənbə-bazar günlərini necə keçirmək barədə müzakirə aparırlar:
- Nino: Əgər şənbə günü yürüş təşkil etməsək, bazar günü heç olmazsa piknikə gedək.
- Data: Əgər bazar günü bouling oynasaq, şənbə günü rəqsə getmək ismərik.
- Maka: Əgər şənbə günü proqnoza görə yağış yağacaqsa, yürüşə getməyək, rəqsə gedək.
- Zura: Əgər bazar günü piknikə gedəriksə, şənbə günü rəqsə getmək ismərik.

*Əgər onların dördünüdə təklifini nəzərə almaqla şənbə-bazar günlərini keçirdilərsə, aşağıda sadalananlardan hansı **mümkündür**?*

- (a) Şənbə günü yürüş təşkil etdilər və bazar günü bouling oynadılar.
- (b) Şənbə günü rəqsə getdilər, bazar günü piknikə getdilər.
- (c) Şənbə günü proqnoza görə yağış oldu və bazar günü bouling oynadılar.
- (ç) Şənbə günü proqnoza görə yağış oldu və bazar günü piknikə getdilər.
- (d) Şənbə günü yürüş təşkil etmədilər və rəqsə getdilər.

33. Eksperiment halında şəhərin bir neçə küçəsində maksimum yol verilən sürəti 10 km/saat azaltdılar. Üç aylıq monitorinqin nəticələri göstərdi ki, bu küçələrdə yol avtomobil hadisələrinin tezliyi 3 dəfə azalmışdır. Bu informasiyanın əsasında şəhərin meriyası qərara aldı ki, **sürət 40 km/saatdan artıq olan bütün küçələrdə maksimum yol verilən sürət 10 km/saat azaldılsın.**

Həmin qərara ən çoxu aşağıda sadalananlardan hansı vəziyyət daha doğrudur?

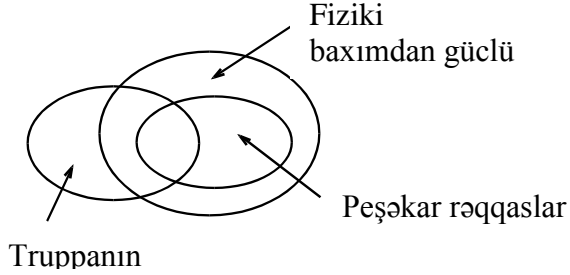
- (a) Eksperiment üçün müxtəlif enli, ancaq funksiyaca oxşar binalar olan eyni tipli küçələr seçildi.
- (b) Eksperiment zamanı seçilmiş küçələrdə maşınların axını azaldı, çünki sürücülər yol verilən maksimum sürət nisbətən yüksək qalmış alternativ yollar seçirdilər.
- (c) Eksperiment iyun-avqust ayları zamanı, küçələrdə avtomobillərin sayı ilin başqa dövründəkindən daha az olan vaxtda keçirildi.
- (ç) Tədqiqatlar göstərdi ki, avtomobili aşağı sürətlə idarə edərkən sürücünün diqqəti kütləşir, ancaq onların dəyişikliklərə qeyri-adekvat reaksiya verdikləri təsdiqlənməmişdir.
- (d) Eksperiment üçün şəhərin ayrı-ayrı məhəllələrindəki bəzi enli və tipli küçələr seçildi, onlarda yol verilən maksimum sürət müxtəlif idi.

34. Belə bir fikir verilmişdir:

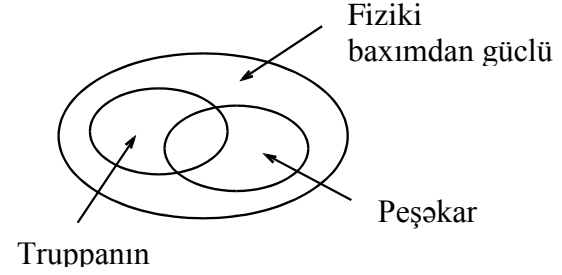
Bu truppanın yalnız bəzi üzvü peşəkar rəqqasdır; hər bir peşəkar rəqqas fiziki baxımdan güclüdür. Beləliklə, bu truppanın bəzi üzvü fiziki baxımdan güclü deyildir.

Aşağıda verilmiş diaqramlardan bu fikrin düzgün olmadığını hansı göstərir (ki, nəticə ilkin şərtdən irəli gəlmişdir)?

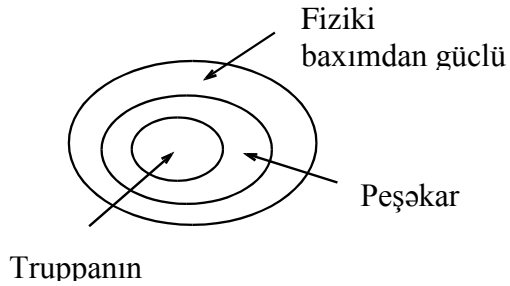
I.

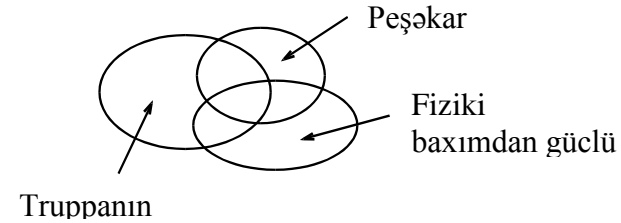
II.

III.

IV.

- (a) Yalnız I
- (b) Yalnız II
- (c) Yalnız III
- (ç) Yalnız II və III
- (d) Yalnız III və IV

Oxunmuş mətnin düşünülməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilən mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırma bilərsiniz.

i Qədim Roma memarlığını, sadəcə olaraq antik incəsənətə aid edirlər. Romalılar etrusklardan çox şeyləri əxs etmişlər. Onlar digər tərəfdən Yunanıstanın təsirinə mərauz qalmışlar. Roma imperiyası tərəfindən Yunanıstanın birləşdirilməsindən sonra bu sonuncunun Roma mədəniyyətinə və xüsusilə arxitekturasına təsiri gücləndi. Romalılar yunanlardan memarlıq kompozisiyasının müəyyən üslubunu öyrəndilər. Yunan stadionlarının, teatrlarının və digər tikintilərin formaları, ideyaları onların şəhər tikintisində özünü əks etdirdi. Buna baxmayaraq, Roma arxitekturası bir çox yeni memarlıq abidələri ilə yanaşı həmçinin özünün xüsusi arxitektura üslubunu yaratmışdır.

ii Roma arxitekturasını yunan arxitekturasından nə fərqləndirir? İlk növbədə incəsənətin müxtəlif sosial və siyasi məqsədi. Əgər yunanlar xüsusilə klassik dövrdə kiçik ölçülü tikililər və memarlıq ansamblları yaradırdılar və burada adamlar

özünü sərbəst hiss edirdilər. Romalılar dünyanın bir çox ölkəsinin işğal edərək nəhəng tikintilərə can atırdılar ki, bu da onların fərqlənməsinə və dominantlaşmasına gətirib çıxarırdı. Bəlkə də Roma arxitektura formalarının sirayətedici təsirini bununla izah etmək olar. Təbiətə saf münasibətlə fərqlənən yunanlar öz şəhərlərini planlaşdırarkən yerli təbii şəraiti nəzərə alırdılar; romalılar ətraf mühitə az diqqət yetirir və onu asanlıqla dəyişirdilər. Roma şəhər planlaşdırması şəhərin təyinatından və onun tutduğu ərazinin ölçüsündən asılı idi.

Roma dövlətinin həyatında imperiyanın siyasi və mədəni iii mərkəzi kimi Romaya xüsusi əhəmiyyət verilirdi. Əgər hansı miqdarda içməli sudan istifadə olunduğunu, sirkələrin, anfiteatrların yaxud digər ictimai binaların hansı həcmdə olduğunu nəzərə alsaq, ehtimal etmək olar ki, Romanın əhalisi təxminən 1,5 milyon nəfəri təşkil edirdi. Birinci əsrin Roma filosofu Lutsius Senekasın anasına yazdığı məktubda Roma

Suallara keçid: [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#)

əhalisinə çox maraqlı xasiyyətnamə verilir: “Bu nəhəng şəhərə sığmayan xalq kütləsinə nəzər sal. Onlar Yer kürəsinin hər guşəsindən gəlmişlər. Onların bəzilərini buraya şöhrətpərəstlik, bəzilərini xidmət vəzifəsi, bəzilərini əyləncə sevgisi, bəzilərini alimliyə can atmaq, bəzilərini tərəqqi, mənəb yaratmaq arzusu gətirib çıxarmışdır. Bu şəhər həqiqətən onlara həmin imkanı verir”.

iv Roma dövrü onun üçün spesifik şəhər tipi yaratdı – bu şəhər-hərbi düşərgə (Roma qarnizonunun dayanacaq yeri) idi. Daimi və müvəqqəti düşərgələr Romanın hərbi ağalığının dayaq mərkəzi idi və bir qayda olaraq dövlət sərhədləri yaxınlığında tikilirdi. Qeyd etmək lazımdır ki, şəhər-düşərgənin kompozisiyası etrusk şəhərlərinə bənzərliyi ilə səciyyəvi idi. Mərmərdən və daşdan tikilən bu şəhər-düşərgələr səyyar

çadırlardan ibarət düşərgələr sxemini təkrar edir və açıq səma altında legionların düşərgələrinin Roma hərbi qanunlarına uyğunlaşdırılırdı.

v Roma imperiyası özünün qüdrətli legionlarının göründüyü hər yerdə silinməz iz buraxdı. Müəyyən fikrə görə Avropa sivilizasiyası həm öz Romasında, həm də onun hüdudlarından kənarında bir çox yeniliklər tətbiq etmiş romalı inşaatçılara təşəkkür etməlidirlər. Kanalizasiyanın və su boru xətlərinin (akvedukların) çəkilməsi sağlam həyat şəraitinin yaradılmasına, əhalinin artmasına və şəhərlərin böyüməsinə imkan yaratdı. Bu günədək Fransada, İspaniyada, Yunanıstanda yaxud Şimali Afrikada və Kiçik Asiyada çoxsaylı Roma akveduklarının izlərini görmək olar.

Suallara keçid: [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#)

35. Aşağıda sadalananlardan birinci abzasın əsas mahiyyətini hansı verir?

- (a) Zəngin mədəniyyətə malik olan ölkələrin təsiri fonunda romalı memarlıq özünəməxsusluğu qoruyub saxladı və öz orijinal üslubunu yaratdı.
- (b) Qədim Roma memarlığını antik incəsənətə daxil edirlər, çünki etrusk və qədim yunan memarlıq üslubu öz əksini onda tapmışdır.
- (c) Roma memarlığı özünün orijinal arxitektura üslubunu tapmış və bununla digər ölkələrin təsirindən uzaqlaşmışdır.
- (ç) Romanın özünəməxsusluğunu qoruyub saxlamağa cəhd göstərməsinə baxmayaraq, Yunanıstan birləşdirildikdən sonra Roma şəhər tikintisində yunan üslublu tikililər mühüm yer tutmuşdur.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

36. Roma memarlığının sosial və siyasi məqsədi bu idi:

- (a) Hərbi ruhu əks etdirmək.
- (b) Öz xüsusi üstünlüyünü göstərmək.
- (c) Adamlara sirayət edici təsir göstərmək.
- (ç) Dünyanın bir çox ölkələrini işğal etmək arzusu.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

37. Mətnin müəllifi tərəfindən Senekaya məktubun sitat gətirilməsi nəyə xidmət edir?

- (a) Romada nə dərəcədə rəngarəng məqsədləri və cəhdləri olan insanların məskunlaşdığını göstərmək.
- (b) O dövr Roması əhalisinin tərkibini sosial və peşə baxımından təhlili.
- (c) İmperiyanın siyasi mərkəzi kimi Romanın əhəmiyyətinin nəzərə çarpdırılması.
- (ç) Əsasında Roma əhalisinin sayının müəyyən edildiyi mənbələrdən birinin nümayiş etdirilməsi.

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

38. Şəhər-hərbi düşərgəni Roma spesifik şəhər tipi kimi dəlil göstərmək üçün aşağıda sadalananlardan hansı dəlil əlverişlidir?

- (a) Bu şəhər-hərbi düşərgələr dövlət sərhədlərinin yaxınlığında mərmərdən və daşdan tikilirdi.
- (b) Şəhər-düşərgə kompozisiyası etrusk şəhərlərinə oxşarlığı ilə səciyyəvi idi.
- (c) Bu şəhər-düşərgələr legionların yerləşdirilməsinin Roma hərbi qanunlarına uyğun idi.
- (ç) Daimi və müvəqqəti düşərgələr Romanın hərbi ağalığının dayaq məntəqələri idi.

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

39. Üç min il bundan əvvəl Roma qoşunları tərəfindən ispan şəhər seqoviyasında tikilmiş akveduk yalnız tarixi əhəmiyyət daşımır, o demək olar ki, müasir dövrdəki şəhərin su təchizatına xidmət edirdi.

Aşağıda sadalananlardan göstərilən informasiya nəyi təsdiq etmək üçün əlverişli **deyildir**?

- (a) Roma imperiyası öz qüdrətli legionlarının göründüyü hər yerdə silinməz iz buraxmışdır.
- (b) Avropa sivilizasiyası həm öz Romasında, həm də onun hüdudlarından kənardə bir çox yeniliklər tətbiq etmiş Roma inşaatçılara dərindən minnətdar olmalıdırlar.
- (c) Bu günədək Fransada, İspaniyada, Yunanıstanda, Şimali Afrikada və Kiçik Asiyada akvedukların izlərini görmək olar.
- (ç) Kanalizasiyanın və su kəmərlərinin çəkilişi əhalinin artmasına və şəhərlərin böyüməsinə imkan yaratdı.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

40. Mətnin müəllifinin başlıca məqsədi:

- (a) Qədim Roma şəhər salınmasının müəyyən xarakterik aspektləri barədə bizə məlumat vermək.
- (b) Qədim Roma şəhər salınmasının əsas prinsipləri və qanunauyğunluqlarını müəyyən etmək.
- (c) Roma şəhər salınmasının mühüm mərhələlərini ardıcılıqla müzakirə etmək.
- (ç) Şəhərin planlaşdırılması sahəsində Roma imperiyasının əsas nailiyyətlərinin digər ölkələrin bu istiqamətdə nailiyyətləri ilə müqayisə edilməsi.

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

Riyazi hissə

2017

[Formullara baxılması](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

Testin riyazi hissəsi üzərində işləyərkən aşağıdakıları nəzərə alın:

- Bəzi tapşırıqlara əlavə olunan çertyojlar tapşırığın şərtində göstərilən ölçülərə düzgün əməl etməklə yerinə yetirilməmişdir. Buna görə də parçaların uzunluğu yaxud digər böyüklükləri haqqında nəticə çıxararkən çertyojun ölçülərinə əsaslanmayın. Tapşırığın şərtinə diqqət yetirin;
- Məsələnin şərtində verilən düz xətt haqqında heç nə deyilməmiş olduqda, bu düz xətti ox yaxud onun bir hissəsi saymaq olar;
- Testdə rəqəmlərin yazılışının ancaq onluq mövqe sistemindən istifadə olunmuşdur.

Aşağıda riyazi işarələr və formullar verilmişdir, lazım gələn hallarda tapşırıqlara əməl edərkən onlardan istifadə edə bilərsiniz.

1. Sıfır nə müsbət, nə də mənfi rəqəmdir

1 sadə rəqəm deyildir.

2. **Faiz** : a rəqəmindən $k\%$ $a \cdot \frac{k}{100}$ -dir

3. **Dərəcə**: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n dəfə)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. **Proporsiya**: $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, olduqca, $ad = bc$ -dir.

5. **Sürət**: sürət = $\frac{\text{məsafə}}{\text{vaxt}}$

6. **Orta riyazi**: orta göstəricilər = $\frac{\text{göstəricilərin cəmi}}{\text{göstəricilərin sayı}}$

7. **Ehtimal**: hadisənin ehtimalı bu sahəyə imkan yaradan sadə sahələrin miqdarının bərabər surətdə gözlənilən sadə sahələrin ümumi miqdarının nisbətinə bərabərdir.

Məsələnin şərtində bunun əksinə heç nə deyilmədikdə, **həmişə nəzərdə tutulur ki, hər bir elementar hadisə eynilə gözləniləndir.**

8. Qısaltılmış vurma düsturları:

$$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

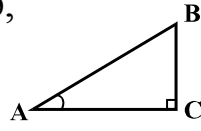
$$(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$$

[Formullara baxılması](#)

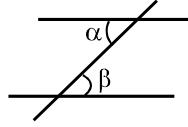
9. Çertyojda bucaq, onun tərəfləri arasındakı qövsə, düz bucaq isə kvadratla göstərilə bilər.

Qeyd: $\angle A$ A bucağının dərəcəsinə göstərir.

10. Paralel xətlər:

- İki paralel düz xətt üçüncü düz xətlə kəsişdikdə, daxili xaçvari bucaqlar bərabərdir: $\alpha = \beta$.

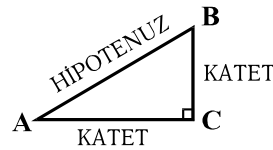
11. Üçbucaq:

- Üçbucağın bucaqlarının kəmiyyətinin cəmi 180° -yə bərabərdir.

- Pifaqor teoremi:** düzbucaqlı üçbucağın hipotenuzunun kvadratı onun katetlərinin kvadrları cəminə bərabərdir:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

- Üçbucağın sahəsi onun tərəfinin uzunluğu ilə bu tərəfin müvafiq hündürlüyünün hasilinin yarısına bərabərdir $S = \frac{ah}{2}$.

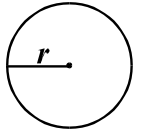
12. Dördbucaqlı:

- Dördbucaqlının bucaqlarının cəmi 360° -yə bərabərdir;
- Dördbucaqlının sahəsi onun uzunluğunun və eninin hasilinə bərabərdir: $S = ab$.

- Paraleloqramın sahəsi onun tərəfinin uzunluğunun və eninin hasilinə bərabərdir: $S = ah$.

13. Dairə, çevrə:

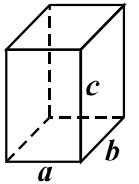
- Çevrənin L uzunluğu $L = 2\pi r$ formulu ilə hesablanır, burada r radiusun uzunluğudur, π rəqəmi isə yüzdə bir dəqiqliyi ilə 3,14-ə bərabərdir;

- r radiuslu çevrənin sahəsi $S = \pi r^2$ formulu ilə hesablanır.

14. Düzbucaqlı paralelepiped:

- Düzbucaqlı paralelepipedin həcmi onun uzunluğunun, eninin və hündürlüyünün hasilinə bərabərdir: $V = abc$;
- Kubda isə: $a = b = c$ -dir.

[Formullara baxılması](#)

Miqdar müqayisəsi

41. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
Ən kiçik beşrəqəmli ədəd	10^5

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

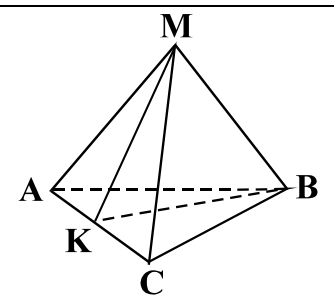
42. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
$m = -2, n = 3.$	
$3m - 6 : n$	$(3m - 6) : n$

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

43. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
<p>MABC üçbucaqlı piramidanın bütün tilləri bərabərdir. K nöqtəsi AC tilinin orta nöqtəsidir.</p>	
	
<input style="width: 100%; height: 30px;" type="text" value="∠KMB"/>	<input style="width: 100%; height: 30px;" type="text" value="∠KBM"/>

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

44. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
---	---

Temur və Laşa uşaqları üçün eyni qiymətə kompüter aldılar. Temur – iki kompüter, Laşa isə bir kompüter aldı. Temur bunun üçün maaşının 30%-ni, Laşa isə 20%-ni xərclədi.

Temurun maaşı

Laşanın maaşı

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

45. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
<i>x</i> müsbət ədəddir.	
$\frac{2 + x}{3 + x}$	$\frac{2}{3}$

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

46. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B		
<p>Sınıf otağında 12 şagird vardır, onların orta hündürlüyü 150 santimetrdir. Onlardan bir şagird otaqdan çıxdı.</p> <table border="1" data-bbox="295 502 2023 611"><tbody><tr><td data-bbox="295 502 1286 611">Qalan şagirdlərin orta hündürlüyü</td><td data-bbox="1286 502 2023 611">150 sm</td></tr></tbody></table>		Qalan şagirdlərin orta hündürlüyü	150 sm
Qalan şagirdlərin orta hündürlüyü	150 sm		

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

Məsələlər

47. Natural k ədədini 7-yə bölərkən qismət tək ədəd, qalıq isə cüt ədəd alınır. k sadalananlardan hansına bərabər **ola bilməz** ?

- (a) 27
- (b) 39
- (c) 41
- (ç) 43
- (d) 55

[Formullara baxılması](#)

48. 8 dəftər almaq üçün 5 ləri kifayətdir, ancaq 9 dəftər almaq üçün kifayət deyildir. Bir dəftərin qiyməti sadalananlardan hansına bərabər ola bilər?

- (a) 45 tetri
- (b) 50 tetri
- (c) 55 tetri
- (ç) 60 tetri
- (d) 65 tetri

[Formullara baxılması](#)

49. Qutuda ancaq göy, qırmızı və ağ kürəciklər vardır. Qutudan göy kürəciyin götürülməsi ehtimalı $\frac{1}{7}$ -ə, ancaq qırmızı kürəciyin götürülməsi ehtimalı isə $\frac{5}{7}$ -ə bərabərdir. Bu qutudan ağ kürəciyin götürülməsi ehtimalı nəyə bərabərdir ?

(a) $\frac{1}{7}$ -ə

(b) $\frac{2}{7}$ -ə

(c) $\frac{3}{7}$ -ə

(ç) $\frac{4}{7}$ -ə

(d) $\frac{5}{7}$ -ə

[Formullara baxılması](#)

50. Üçbucaqlının bir tərəfinin uzunluğu 5 sm-ə, perimetri isə 15 sm-ə bərabərdir. Sadalananlardan ən kiçik tərəfin uzunluğu hansına bərabər ola bilər?

- (a) 1 sm
- (b) 1,5 sm
- (c) 2 sm
- (ç) 2,5 sm
- (d) 3 sm

[Formullara baxılması](#)

51. b ədədi (-1) -dən azdır. Aşağıda sadalanan təsvirlərdən hansının qiyməti ən böyükdür ?

(a) $\frac{-1}{b+1}$

(b) $\frac{1}{b-1}$

(c) $\frac{1}{b-2}$

(ç) $\frac{1}{b}$

(d) $\frac{1}{3b}$

[Formullara baxılması](#)

Göstəricilərin təhlili

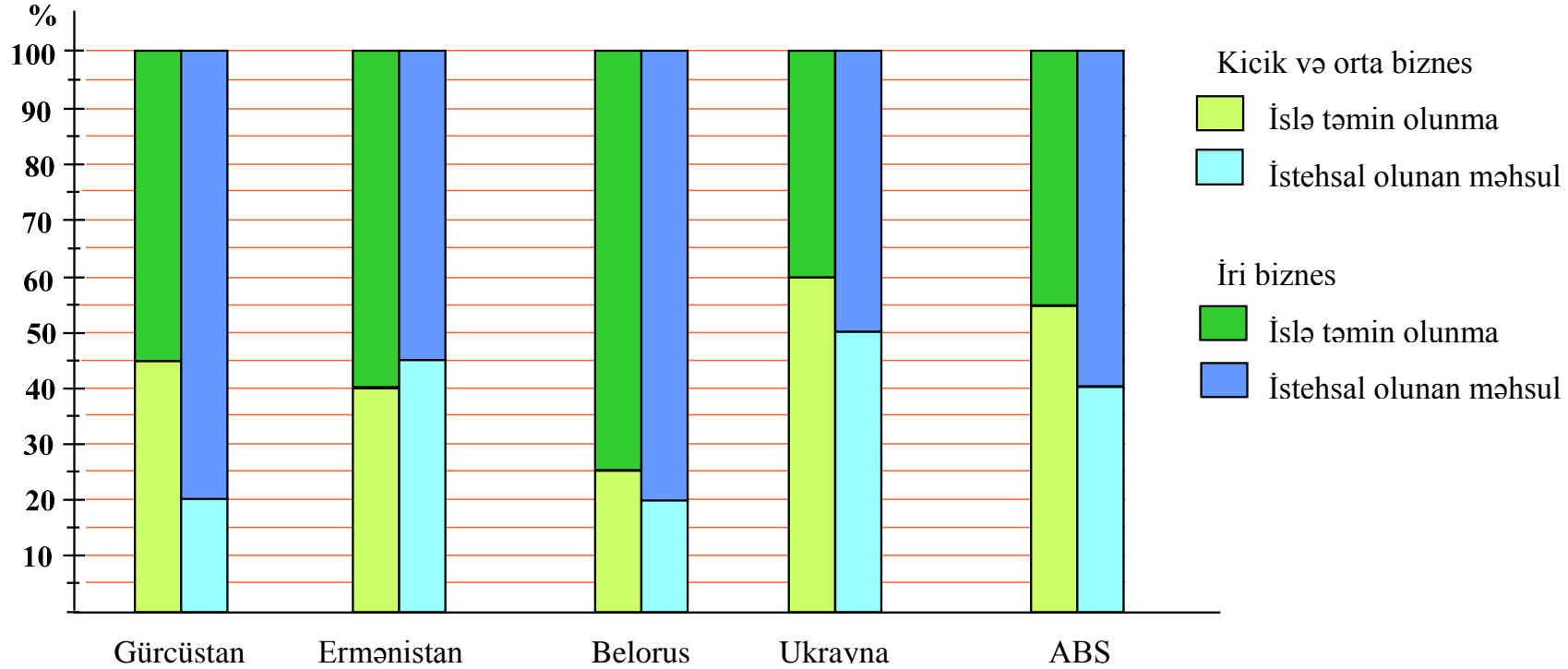
Aşağıda diaqram halında göstəricilər verilmişdir. Bu diaqram üzrə sonrakı dörd suala cavab verin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra ona cavab vermək üçün sizə diaqrama qayıtmaq, müvafiq göstəricini tapmaq və yenidən suala keçmək lazım gələ bilər. Həm diaqramın, həm də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydlərin “döyəcənməsi” bunu asanlaşdırar.

[Formullara baxılması](#)

Diaqramda bəzi ölkələrdə həm kiçik və orta, həmçinin iri biznes şirkətlər haqqında məlumat verilmişdir. Konkret olaraq, diaqramda göstərilmişdir:

- Bu şirkətlərdə işlə təmin olunanların faizlə bölüşdürülməsi:
- Bu şirkətlərdə istehsal olunan məhsulun ümumi dəyərinin faizlə bölüşdürülməsi

Suallara keçid [52](#) [53](#) [54](#) [55](#)

[Formullara baxılması](#)

52. ABŞ-da iri biznes şirkətlərində də istehsal olunan məhsulun ümumi dəyəri kiçik və orta biznes şirkətlərində istehsal olunan məhsulun ümumi dəyərindən neçə dəfə çoxdur?

- (a) 1,2 dəfə
- (b) 1,5 dəfə
- (c) 1,8 dəfə
- (ç) 2,1 dəfə
- (d) 2,4 dəfə

[Diaqrama baxılması](#)

[Formullara baxılması](#)

53. Hansı ölkədə kiçik və orta biznes şirkətlərində işlə təmin olunanların sayı biznes şirkətlərində işlə təmin olunanların ümumi sayının yarısından çox, onların yaratdıqları məhsulun ümumi dəyəri isə biznes şirkətlərində istehsal olunan məhsulun ümumi dəyərinin yarısına bərabərdir?

- (a) Gürcüstanda
- (b) Ermənistanda
- (c) Belarusda
- (ç) Ukraynada
- (d) ABŞ-da

[Diaqrama baxılması](#)

[Formullara baxılması](#)

54. Əgər hesab etsək ki, Ermənistandakı biznes şirkətlərində istehsal olunan məhsulun ümumi dəyəri 18 milyard dollara bərabərdir, bu ölkədə iri biznes şirkətlərində istehsal olunan məhsulun ümumi dəyəri kiçik və orta biznes şirkətlərində istehsal olunan məhsulun ümumi dəyərindən neçə milyard dollar artmışdır?

- (a) 0,9
- (b) 1,4
- (c) 1,8
- (ç) 2,1
- (d) 2,5

[Diaqramı baxılması](#)

[Formullara baxılması](#)

55. Belorusda iri biznes şirkətlərində işlə təmin olunanların sayı kiçik və orta biznes şirkətlərində işlə təmin olunanların sayından nisbətən artıqdır

- (a) 50%
- (b) 100%
- (c) 150%
- (ç) 200%
- (d) 250%

[Diaqrama baxılması](#)

[Formullara baxılması](#)

Məsələlər

56. Qaymağın 3 eyni cür bərnisinin çəkisi k qramdır. Yoqurtun 5 eyni cür bərnisinin çəkisi də bu çəkidədir. Qaymağın bir bərnisinin çəkisi yoqurtun bir bərnisinin çəkisindən neçə qram artıqdır ?

(a) $\frac{k}{15}$

(b) $\frac{2k}{15}$

(c) $\frac{k}{2}$

(ç) $\frac{3k}{8}$

(d) $\frac{k}{8}$

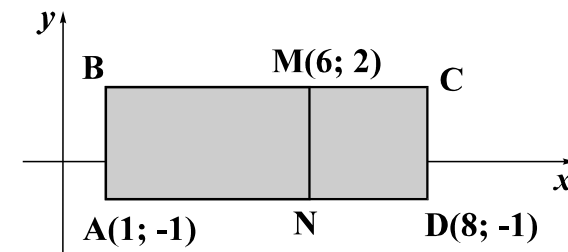
[Formullara baxılması](#)

57. Mehmanxanada ingilislərin sayı fransızların sayından 3 dəfə artıq, lakin almanların sayından isə 4 qədər azdır; italyanların sayı ispanların sayından 3 dəfə artıq, lakin almanların sayından 1 qədər azdır. İspanların sayı fransızların sayından nə qədər artıqdır?

- (a) 1
- (b) 2
- (c) 3
- (ç) 4
- (d) 5

[Formullara baxılması](#)

58. Düzbucaqlı koordinat müstəvisi üzərində tərəfləri koordinat oxlarına paralel olan, MN kəsiyi iki düzbucaqlıya bölünən ABCD düzbucaqlısı verilmişdir. Çertyojda A, M və D nöqtələrinin koordinatları göstərilmişdir. ABMN düzbucaqlısının sahəsinin NMCD düzbucaqlısının sahəsinə nisbəti nəyə bərabərdir?

- (a) 1,5
- (b) 2
- (c) 2,5
- (ç) 3
- (d) 3,5

[Formullara baxılması](#)

59. Ədədlərin iki ardıcılığı verilir:

I. $-6; 1,4; -2; 7$.

II. $-0,9; 4,2; -10; 8,4; 0$.

Deyək ki, a ədədi I ardıcılığın, b isə – II ardıcılığın üzvlərindən biridir. $a - b$ **minimum** nəyə bərabər ola bilər?

(a) (-16)

(b) $(-14,4)$

(c) $(-11,4)$

(ç) (-7)

(d) (-2)

[Formullara baxılması](#)

60. x ilindən əvvəl Vaja 24 yaşında idi. Vaja 4 ildən əvvəl neçə yaşında idi?

(a) $x - 28$

(b) $x - 20$

(c) $28 - x$

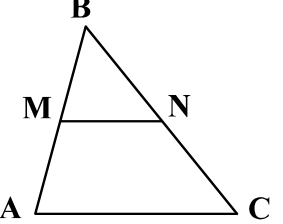
(ç) $28 + x$

(d) $20 + x$

[Formullara baxılması](#)

Miqdar müqayisəsi

61. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
<p>MN kəsiyi ABC üçbucaqlısının AB və BC tərəflərinin orta nöqtələrini birləşdirir. AC tərəfinin uzunluğu 4 sm, AMNC dörbucaqlısının perimetri isə 16 sm-ə bərabərdir.</p>	 <p>MBN üçbucaqlısının perimetri</p> <p>12 sm</p>

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

62. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B		
<p>10 pozana və 15 qələmə 5 ləri ödədilər.</p> <table border="1" data-bbox="270 508 2000 615"><tr><td data-bbox="270 508 1108 615">6 pozanın və 8 qələmin dəyəri</td><td data-bbox="1258 508 2000 615">3 ləri</td></tr></table>		6 pozanın və 8 qələmin dəyəri	3 ləri
6 pozanın və 8 qələmin dəyəri	3 ləri		

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

63. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
---	---

Birinci kəsiyi 3 böyük traktorla, ikincini isə 5 kiçik traktorla şumladılar. Həm birinci, həm də ikinci kəsiyi şumlanmasına 4 gün lazım gəldi. Hər böyük traktor gündə hər kiçik traktordan 1 hektar artıq yer şumlayırdı.

Birinci kəsiyin sahəsi

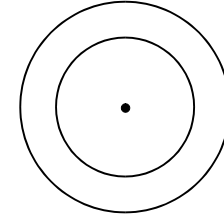
İkinci kəsiyin sahəsi

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

64. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B
<p>İki fiqur arasında orta məsafəni bir fiqurun nöqtələrinin ikinci fiqurun nöqtələri ilə birləşdirən kəsiklərdən ən böyüyünün və ən kiçiyinin uzunluqlarının cəminin yarısı adlandıraraq. Bir müstəvi üzərində ümumi mərkəzi olan iki çevrə verilmişdir, onlardan birinin radiusunun uzunluğu 6 sm, ikincinin uzunluğu isə 4 sm-dir.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"><div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Bu çevrələr arasında orta məsafə</div><div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">5 sm</div></div>	

- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

65. *A və B sütunlarının hücrələrində verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.*

A	B		
<p>Üzvlərin 80%-ni oğlanların təşkil etdiyi müğənnilər truppasına 4 oğlan və 1 qız əlavə olundu. Yeni üzvlər əlavə olunduqdan sonra oğlanlar truppasının üzvlərinin p %-ni təşkil etdilər.</p> <table border="1" data-bbox="267 528 2000 621"><tr><td data-bbox="267 528 1082 621">p</td><td data-bbox="1261 528 2000 621">80</td></tr></table>		p	80
p	80		

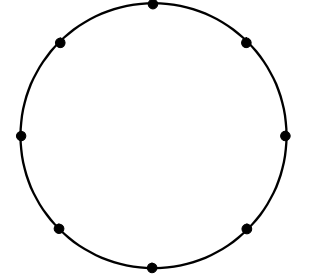
- (a) *A sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlar B sütununun hücrəsində verilmiş miqdarlardan artıq olduqda.*
- (b) *B sütununun hücrəsində verilmiş miqdar A sütununun müvafiq hücrəsində verilmiş miqdardan artıq olduqda.*
- (c) *Hücrədə verilmiş miqdarlar bərabər olduqda.*
- (ç) *Verilən informasiya hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildirsə.*

[Formullara baxılması](#)

Məsələlər

66. Çevrə onda qeyd olunmuş 8 nöqtə ilə bərabər qövsə bölünmüşdür. Təpələri işarə edilmiş nöqtələrdə olan dördbucaqlıdan neçəsi kvadratdır?

- (a) Heç biri
- (b) 1
- (c) 2
- (ç) 3
- (d) 4

[Formullara baxılması](#)

67. İki müsbət kəsrin cəmi 1-ə bərabərdir. Onların surətlərinin cəmi 3-ə bərabərdir. Bu kəsrin məxrəcinin hasili sadalananlardan hansına bərabər ola bilər?

- (a) 4
- (b) 6
- (c) 9
- (ç) 10
- (d) 12

[Formullara baxılması](#)

68. Əgər x və y bir-birindən fərqlənən natural ədədlədirsə, onlardan hər biri 7-dən azdır, onda $2,9: \left(x - \frac{1}{y}\right)$ təsvirinin ən kiçik qiymətidir:

- (a) 0,5
- (b) 1
- (c) 1,5
- (ç) 2
- (d) 2,5

[Formullara baxılması](#)

69. Kvadratın perimetri düzbucaqlının perimetrindən 4 dəfə artıqdır. Düzbucaqlının uzunluğu onun enindən 3dəfə artıqdır. Düzbucaqlının eninin kvadratın tərəfinin uzunluğuna nisbəti nəyə bərabərdir?

(a) $\frac{1}{8}$

(b) $\frac{2}{15}$

(c) $\frac{8}{15}$

(ç) $\frac{3}{5}$

(d) $\frac{3}{8}$

[Formullara baxılması](#)

70. Cıdır boyunca bir sırada řabalıd və palıd (İmereti yaxud kolx növlü) ağacları əkilmişdir . Cəmi 31 ağac əkilmişdir. Sırada birinci řabalıd ağacı, sonra palıd, sonra yenə də řabalıd və s. bir-birini əvəz edir. Sırada İmereti növlü palıd ağaclarının sayı řabalıd ağaclarının sayından 9 qədər azdır. Bu sırada cəmi neçə kolx növlü palıd ağacı vardır?

- (a) 5
- (b) 6
- (c) 7
- (ç) 8
- (d) 9

[Formullara baxılması](#)

Göstəricilərin kifayət etməsi

71. Ədəd oxu üzərində yerləşən A, B və C nöqtələrindən A nöqtəsi B və C nöqtələri arasında yerləşir.

İki şərt verilir:

I. B nöqtəsinin koordinatı müsbətdir

II. C nöqtəsinin koordinatı müsbətdir

A nöqtəsinin koordinatının müsbət olub-olmamasını müəyyən etmək üçün

- (a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir
- (b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir
- (c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir
- (ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir
- (d) Verilən şərtlər kifayət deyildir

[Formullara baxılması](#)

72. n ikirəqəmli ədəddir

İki şərt verilir:

I. n qeydində onluq rəqəmləri təklik rəqəmlərdən üç dəfə artıqdır

II. n qeydində onluq rəqəmləri təklik rəqəmlərdən dörd qədər artıqdır

n qeydində onluq rəqəmlərin nəyə bərabər olduğunu müəyyən etmək üçün:

- (a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir
- (b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir
- (c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir
- (ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir
- (d) Verilən şərtlər kifayət deyildir

[Formullara baxılması](#)

73. a, b və c ədədlərdir.

İki şərt verilir:

I. $\frac{1}{5}a < \frac{1}{5}b$

II. $c - a > c - b$

a -nın yaxud b -nin hansının daha artıq olduğunu müəyyən etmək üçün:

- (a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir
- (b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir
- (c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir
- (ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir
- (d) Verilən şərtlər kifayət deyildir

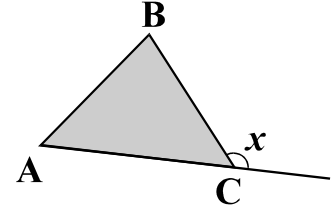
[Formullara baxılması](#)

74. ABC üçbucaqlısının C bucağının qonşu bucağının kəmiyyəti x -ə bərabərdir.

İki şərt verilir:

I. $\angle A = 180^\circ - x$.

II. $\angle B = 180^\circ - x$.

Üçbucaqlının AB və BC tərəfinin bir-birinə bərabər olub-olmadığını müəyyən etmək üçün:

- (a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir
- (b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir
- (c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir
- (ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir
- (d) Verilən şərtlər kifayət deyildir

[Formullara baxılması](#)

75. Mağazada qırmızı, yaşıl və göy rəngli karandaşlar satılır. Hər qırmızı karandaşın qiyməti 5 tetri, yaşılın qiyməti 10 tetri, göy karandaşın qiyməti isə 15 tetrdir. Yelena bu mağazadan hər üç rəngli karandaşları aldı və bunun üçün cəmi 80 tetri verdi.

İki şərt verilir:

I. Yelena cəmi 8 ədəd karandaş aldı.

II. Yelena bərabər miqdarda qırmızı və göy karandaş aldı.

Yelenanın cəmi neçə yaşıl karandaş aldığını müəyyən etmək üçün:

- (a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir
- (b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir
- (c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir
- (ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir
- (d) Verilən şərtlər kifayət deyildir

[Formullara baxılması](#)

Məsələlər

76. İki turist eyni məsafəni eyni vaxtda qət etməyi planlaşdırdı. Birinci turistin həmin məsafənin $\frac{3}{8}$ hissəsini keçməsi üçün planlaşdırılmış vaxtın $\frac{3}{4}$ hissəsi lazım gəldi. İkinci turistin isə həmin məsafənin $\frac{3}{4}$ hissəsini keçməsi üçün planlaşdırılmış vaxtın $\frac{3}{8}$ hissəsi lazım gəldi. İkinci turistin sürəti birinci turistin sürətindən neçə dəfə artıq idi?

- (a) $1\frac{1}{8}$ -dəfə
- (b) 2-dəfə
- (c) $2\frac{1}{4}$ -dəfə
- (ç) $3\frac{1}{2}$ -dəfə
- (d) 4-dəfə

[Formullara baxılması](#)

77. a müsbət, b isə mənfi ədəddir. Əgər a -nı bytsk və b -ni kiiltsk aađıdakı təsvirlərdən hansının qiyməti hkmn azalacaqdır?

(a) $-a \cdot b$

(b) $a \cdot b$

(c) $-a : b$

() $a : b$

(d) $b : a$

[Formullara baxılması](#)

78. Tilinin uzunluđu 2 dm olan kub 12 bir-birinə bərabər düzbucaqlı paralelepipedə bölünmüşdür. Tilinin uzunluđu 4 dm olan kub neçə bu cür düzbucaqlı paralelepipedə bölünər?

- (a) 24
- (b) 36
- (c) 48
- (ç) 72
- (d) 96

[Formullara baxılması](#)

79. İki müsbət ədədin hasilı birinci ədəddən 2 dəfə, ikincidən isə 4 dəfə azdır. Bu ədədlərin cəmi nəyə bərabərdir ?

(a) $\frac{1}{8}$

(b) $\frac{3}{4}$

(c) 2

(ç) $4\frac{1}{2}$

(d) 6

[Formullara baxılması](#)

80. Verilmiş natural ədəd qalıqsız olaraq 6-ya və 9-a bölünür. Sadalananlardan hansı elə ədəddir ki, verilən ədəd ona hökmən qalıqsız bölünər?

I. 12

II. 18

III. 36

(a) Yalnız I

(b) Yalnız II

(c) I və II

(ç) I və III

(d) II və III

[Formullara baxılması](#)